

# នាមរដ្ឋសាសនិត្យ

មុននឹងចាប់ស្អាបុកា បង្ហរពក្រពេទន៍ ចងក្រងរៀង  
“អូលីវាថ្នាស់ល្វែង” នេះឡើង ខ្ញុំដឹងខនជាប្រសិទ្ធភាព ខ្ញុំមុខជាប្រភេទអាណាពាណានការតួនាទី ទិញទេរជាមិនខាង ។ ប្រាងខ្លួនបានបញ្ចប់  
បញ្ចប់ការពិតិខេស់ បាននិយាយពាក្យខេស់ ដែលអាចធ្វើអាយ  
ស្រគែរត្រឡប់ ដល់មនុស្សភាគច្រើន ។ តើជាការធ្វើតាមទេ  
រីយិនិយាយការពិត ហើយវារំងអិនីស្តីសង !

បុំន្លែខ្មែរលំហើយ រៀងជាក់ជាដាច់ខាតថា ក្នុងរៀងឱ្យខ្ញុំនេះ  
ត្រានចំណុចត្រង់កន្លែងណា ដែលធ្លូយ បុរុសនិងសិលជមិន្តីយ ។  
ការពិត មិនមែនជម្រោមនស្ស ឱ្យធ្លាក់លិចលង់ទៅក្នុងអបាយមុខ  
នោះទេ បុំន្លែជាយក់ ជួយព្រមង់ ជួយបំភីជីវិត្យទេទំនើ ។

មករាយទេរត្រូវចង់លាបពណិលំអ ចង់តាក់តែងប្រលោម  
លោកសមីយទៀវយើង នូវឧត្តមតិមយគឺ “ភាពពិតប្រាកដ  
និយម”<sup>(១)</sup> ដើម្បីឱ្យស្របទេតាមបញ្ហាចិត្តសាស្ត្រនៃមនុស្សជាតិ ។

(១) Réalisme

ខ្ញុំយល់ថា ភាពពិតប្រាកដនិយមនេះ ជាតម្លៃមួយធំអស្សាយ

ជាប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួនខ្លួន ដើម្បីបង្ហាញប្រាប់អក្សរសាស្ត្រយើង ។

ជាអវសាន ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថារើង “អូលុខ្មានទេស្ថាន់”

មិនមែនត្រឹមតែមានភាពប្រាកដនិយមប៉ុណ្ណោះទេ តើជារើងពិត

ថ្វីមទៅទ្រូវតែ ។ តើជាការធាន់អ្នករបស់មិត្តខ្លួនការណ៍ ដែលមានកើត

ឡើងទីខាងក្រោមដូចតិត្យ ហើយដែលខ្ញុំយកមករចនា ជាសេវវិកោទ្រូវឃើង

តាមសេចក្តីសុំរបស់មិត្តនេះ ។ ដូច្នេះ សូមមិត្យ និងមិត្តនានានៅទ្រង់ទ្រាយ

ស្ថិតិជាន់ថា ប្រយោគដែលបានចេញនៅថ្ងៃពេលខ្លួនមុខ តើជាសម្រេង

រណី បុស្ថរត្រក្រើនបែងចែងអភិវឌ្ឍនោះទៀតមុនទេ!

តាំងពេញ ថ្ងៃទី ១ ឧសភា ១៩៦៩

សុខ បុណ្ឌិន

~ ១ ~

ល្អាចនេះ ខ្ញុំដឹងជានីកបែកក្នុងមិត្ត ជាមួសព្យាមយដ្ឋាន ។  
 ខ្ញុំដឹងជាមានការស្រឱលោករិយាល័យ ជានេះពេលចម្លាតា ជាយូរខេះ  
 មកហើយ ដោយជាប់រវល់នឹងកិច្ចការច្រើនជំពូកពេក ខ្ញុំមិនស្វែរ  
 បានអើពីនឹងបិទ្យាសោះ ។ បើត្រូវបើកចិត្តអាយសព្យាគៅ ខ្ញុំខ្សោយការ  
 កំដើម្បីតែប្រព័ន្ធដែរ ។ បើសិនជាអត់មានចិត្តា តើអាយខ្លំខ្សោរ  
 សូវធ្វើឡើ? ម្ចៃះសមខ្លំដើរទៅកណិតឱ្យយោបុរាណ នៅក្បែកសំងកាប់  
 បាត់ទៅហើយ ។ តើនរណាមិលយើពី?

ទុកជាយ៉ាងណាក់ដោយ ខ្ញុំនៅតែទូលាយរាំភាពថាក្នុង  
 កម្មងប៉ុន្មានខេមុននេះ ខ្ញុំមិនបានយកចិត្តទុកជាក់នឹងប្រព័ន្ធខ្ញុំ  
 អាយស្រួលបូលសោះ ។ ឬ! ប្រើបាលជាសានេអធីរក្សាទាំងណាស់  
 មិលទៅ ។ គិតយើពីថ្មីថ្មានកាម ខ្ញុំកំដើម្បីត្រូវតយ៉ាងប្រព្រាប់  
 ដើម្បីអាយបានដល់ដួងនឹងយើពីរិយាល័យ ។

ម៉ោងប្រាំបីយប់ទៅហើយហើ! ខ្ញុំដើរមកដល់សសរគោម  
 មុខដួងខ្ញុំ (នៅមុនពេលចក្រធ្វើក្រណាត់នៅកំពង់ចាម) ។ ខ្ញុំយើពី  
 បុរសម្ងាត់កែរំកម្រោះប្រព័ន្ធគេបណ្តីវិរ ហើយសិចយ៉ាងហីបា!

រំពោចនោះ ខ្ញុមានសេចក្តីប្រសើរ ស្រីស្រក់ទីកមាត់ ។  
ខ្ញុមិចតុនេះពីក្រាយយ៉ាងយុរ ហើយខ្ញុមឈើពាខនអក  
ទាំងពីរ នៅលេចឡដីណែក យើពាខនគេត្តាតរុលិម្បងបៃជាប់ត្រា  
មាត់ជាប់នឹងមាត់ ត្រួងដិតជាប់នឹងត្រួង ពេះ និងពេះ ។ ក្នុងអាការ៖  
ស្រីមេនេះ ខ្ញុមឈរភីកភាគុំអស់ជាថ្រីននាទី ទាល់តែបីប្រពេន្តត្រូ  
នេះដើរយុត្តាយទោះ លិចធាតុក្នុងសេមាលវេរាងត្រី ខ្ញុមឈើជីត  
បំពង់ក ហើយនសិបក្បាលពោះយ៉ាងខាំង ។

ឧប្បី! ស្រាក់ណានេស្សាមិកវិយា កើមានកិនក្រអូបអូម៉ែះ?  
ពេលបីឱ្យពីដីជាប់ថែន្យយ៉ាងដូចឡើង ខ្ញុម្រាប់តែបាក់ដូចជា  
រដ្ឋិលពេញដីត្រូវបាន ហើយយល់យ៉ាងច្បាស់នូវការសប្បាយ  
របស់បីប្រពេន្តទេ។ បើយើងទៅវកស្រីពីផ្ទាត់ជាដោចជាដែន ខេកតិក  
តីវាតានអីត្រូវឱ្យរំភើបទ្វីយ តីបាក់ដូចជាយើងបិរិយាណោម  
នៅឯឱ្យនៅថ្ងៃរាយចាស់ដូច្នោះ វារាគាន់តែជាការចំនោតកាយមួយរយៈ  
ពេលយ៉ាងខី ។ ឯធយទៅនិច្ចស្រឡាត់តារវានុបីប្រពេន្ត តីជារីរីង  
ស៊ិកិសិទិមួយ ដែលធ្វើអោយយើងសុទ្ធនត់ប្រសើរបញ្ហាគដល់ថ្មីម  
ប្រមាត់ ។ ម្ងាស់ម៉ែងអើយ!... តើត្រូវអោយស្រីណែះបុទេ? កាល  
យើងធ្វើដោកនិងតាមពេលកេវិងដ្ឋាក់មកថ្ងៃកៅ! កាលបងរៀ

ស្ថាបខនអនជាចំបុង កាលអូនខីបប្រាប់បងពិចទៅ... "កាំអាល  
សិនបង" ... យ៉ាងវិរិយទេ! កាលដែលយើងលាក់ខន ក្នុងកំរាយ  
ភួយកំអោយខាសអេវីនត្រា! ហើយធ្វោះដឹងប្រលោមត្រានៅស្រីម  
មិនហើនធ្វើអីអីទាំងអស់ អស់ចំនួនម៉ែនទេ! កាលយប់គ្រាយ  
មកយើងស្រឡាត្រកោះដៃក្នុងត្រាពេញទំហើង! តើយើងបំភ្លើចម្លច  
បានអនុស្សារីយីទាំងនេះ? បើដឹងហើយតម្លៃស្អែកវា វារាងបីប្រព័ន្ធ  
តម្លៃនេះតុលំមនស្ទិតនៅលើការកកិត្រា តាមដូរស្រីរកបុរាណៗទេ  
តើនៅថ្ងៃណាបែងបែងរបស់យើងហើយ និងអនុស្សារីយីត្រប់បែប  
យ៉ាងទេរៀត ដែលគ្របដណ្តប់ជីវិតយើង មួយចំការនៃតែក្រាស់  
ទេរីនទៅ រហូតរកស្ម័គ្នាដីនកើត ។

មនុស្សដែលស្រឡាត្រកោះស្រីពេស្សា (បុស្រីពេស្សាតាក់  
កណ្តាល) គឺស្រឡាត្រកានេះតម្លៃយកត្រូវតែ តាមតំរកដោរជនទេ  
វិចក្តីរលាយខ្សោយទៅនិញ្ញោ ឬបុំន្តែយើងជាបីប្រព័ន្ធផ្សា គីរមរស់ត្រា  
ដំណឹកកាស់ ។ មួយចំឡើងស្ថាល់ការបែកបន្ទិច មួយចំទេរៀត  
យើងស្ថាល់ការបែកបន្ទិចទេរៀត ។ យើងស្រឡាត្រកាយបំមុន  
ផ្សាស់ជាមុនពីការស្រឡាត្រកាត្រូវបងបែកបន្ទិចទេរៀត ។ បងបែកបន្ទិចទេរៀត  
មានបែបដែនទេរៀម្បាង ដល់ពេលបងបែកបន្ទិចទេរៀតទៀត... អូយ៉ាស់  
ពិធាកនីងចំឡើងកាស់!

មនោសពេទ្យនានា ដីនេះ មានសង្គមខ្ពស់ពេក ទាល់តើខ្ញុំ  
រកពេករមកត្រូវមិនបាន ។ ពេលនោះខ្ញុំកែច្បែងទៅលើជំជួយ  
និងប្រព័ន្ធគ្មេះ ។ ចិន្ទាយក្រែងបច្ចេកវិទ្យាដំឡើង ចុលគេងទៅក្រឹម  
លុះយើពីពីខ្ញុំមកដល់ នានាមានចិត្តសប្តាយខ្ពស់ណាស់ រល់រលាកំង  
ស្វរខំចាំ :

-បង្ហាញបាយឱ្យបើយ បុន្ណោះ? ហើយ! អូនមានធ្វើនាមាន  
ទុកដឹកបង់ដើរ អូនត្រូវបានទុកនៅក្នុងបំណាក់រាប់នៅការ!

-បង្ហាញចេញបើយអូន!  
ពេលនោះខ្ញុំយើពីពីជំជួយ ខ្ញុំទាញប្រព័ន្ធគ្មេះមកថីប  
ធ្លាក់យើងយូរ ។ ចិន្ទាយិបកខ្មែរបំបើយខ្សែបងាក់ត្រាច្រៀងខ្ញុំចាំ :

-បង្ហាញនេះបាក់ដុំចងារកែចេញអូនសោរៈតែមួយ

-បង្ហាញមទេសអូនចុះណាំ! បង្ហាញពេក បើនីតិវិធីអូនកំភ័យ  
បង្ហាញជាប់ចិត្តនិងស្រីជាលទ្ធផល ហើយបង្ហាញការសំរាប់តែអូន  
ម្នាក់បុំណូរការ ។ បង្ហាញរកលូយអោយបានត្រឹម ដើម្បីនាំអូនទៅ  
លើងហុងកុង ស្មុកដុំន និងស្មុកបារាំងមួយ...

ចាំបើយខ្ញុំមិនជាបាក់បុរាណាត់នាម ដោយត្រូវត្រូវអាល  
ជាតីក ។ នានាត្រូវបានបុរាណាត់នាម ដោយត្រូវត្រូវអាល

-បង! ប្រយ័ត្នអកមាយបងយើរណែក!

- តើក្នុងពីរិះណែនាំតាត់សំភន្លេហិយបុ?

-ចាំសិ! បើងរហូយ... បុំន្តែជានកលាសាត់ចេញមកពិសា

## ទីកន្លែងដែរ!...

ចិន្ទាក់ទាត់ដែលបន្ថែម ពេលនោះក្រួចខំស្រាប់តែលោត  
មិនស្រលៃតែមុង ។ ខ្ញុំយើងចិន្ទាបាកកដូចជាមិនមែនប្រព័ន្ធដឹងថ្វាមេ  
ហាកកដូចជាស្រីម្នាក់ដែលខ្ញុំទិន្នន័យដែលចំណាំ ។ ដូចខ្ញុំបានបញ្ជាក់  
ក្រួចដែលខ្លួនឯងមកហើយ ស្អោាតបិប្រព័ន្ធមានលំនាតំបែកទៅ  
រាល់ភាព្យី ។ ដូចចិន្ទាមុងនេះ គឺចិន្ទា ចិចម៉ែកដែលខ្ញុំមិនទាន់ស្ថាល់  
រសជាតិទៅឡើយ ។ យើងមិនបានចំឡើកស្រីដែលទេរៀនទៅ  
ប្រព័ន្ធយើងហើយជាមាបារមិនរាល់ភាព្យី ។

បន្ទិចក្រាយមក ខ្ញុំកែចរដ្ឋបាន កុងរដ្ឋដៃចិត្ត ដែលជា  
មាស់ស្មើរបស់ខ្ញុំ អូយ! ទេពាមីអីយ! ខ្ញុំដែលដើរវៀស្តក  
ពេញទីនៅដែនដើ ថាជាមីស្រឡាតាំប្រព័ន្ធដែលស់! ណាស់! ៧៧៧



~ ៤ ~

ព្រឹកសេកទេរីង ត្រូវជាប្រឹកដ្ឋែអាមិត្យ ឬ ខ្សោយចេញពីការបង្កើតប្រព័ន្ធនៅក្នុងសាយស្រែលការ៖ នៅលទ្ធផលនេះខ្លួនចិត្តចង់ទៅលក់ ទៅលិកឈាន់ទៅ ខ្សោយចេញពីក្រែរទន្លេ ដើម្បីធ្វើការបង្កើត បុំន្តែការចាំបាច់ជម្រួញខ្លួន នៅយុទ្ធសាស្ត្រយ ព្រោះថ្មីក្នុងបានលាក់អាយុទេបាត់ យកឯងជាចំខាត ដើម្បីពិគ្រោះអំពី រឿងជីនឡាត្រាំ ។

តើមននឹងទេដីជំល់ Villa របស់គាត់ នៅឯណ្ឌមិជ្រាយច្បៃ ខ្ញុំបានចូលទៅក្រសួងប្រុយ តួនកេសជ័យជាអនុមាសិតហេងក្តនអេដែន ឬ ចូលអង្គយោន្តាម ខ្ញុំបានបំផុតបំនើឱ្យធ្វើការមួយចាប់និងការប្រើប្រាស់គោលការណ៍ មានមិត្តរបស់ខ្ញុំពីរ នាក់ដើរពីរបៀបដែលខ្ញុំអង្គយ ឬ នាយករដ្ឋមន្ត្រីដែលមានជំណើរ ក្រសិត មុខ្លាតរាយក្រឹងឯង កំពើងធម្ម ក្នុងការបង្ហាញមកថា :

- យើ! អាសារ៉ា... អាម៉ាក! អានឯកតានិត្តិត្តាសោះ តើមួយវីបានបុស បុសតើម្យាកំង់...  
-

- អីយើ! (ខ្ញុំបានបង្ហាញ) វិចធានអាមសំង ទីប៊ែទេ ចេញមកពីក្រោះហើយ! ម៉ែចទេអាំ ឈ្មោះបៀវេរបានប៉ែនក្នុង ពេលចូលឆ្លាត់នេះ?

- នៅសល់ពេកតទេ អាម៉ាកអើយ (សម្រេចរារាំទេ)

ប្រាក់អារីង្សីសិទ វិនាសពេម្ពង! ប្រព័ន្ធមញ្ញលែងអោយកែវ  
បុន្តានថ្វីហើយ! អាជីងសិទ អញ្ញកុងពេម្ពង! បុន្តានមញ្ញមិន  
ខ្សោះទេអាមើយ!

ពួកម៉ាកខ្លំទាំងពីរក៏មកអង្គយរមតុជាមយទាំងខ្លំ ឬ ខ្លំងកដៃរ  
ទៅសូរអាសុធាមិត្តខ្លំម្នាក់ទ្រៀត :

- វិនាសុជាកេសុងថ្វីមុខអី ដូចជាប្រព័ន្ធដែលអូនីងអាំ?

- ហាំ! ហាំ! ហាំ! ១១! (រាយការសិទ្ធិភាគកការយោងខាងក្រោម)

អាសារាំទេ! ឯងទិន្នន័យនេះគឺដូចជាយកការបិតចាក់ទម្រៀន បែនដឹង  
រារ៉ាត់ម្ពោះ... ចំណុចម៉ាចំអាម៉ាក... ឯងដើរទេ? សុវត្ថិភាគ  
កំពង់ពេជាប់ស្វែហ៍ និងតុចិត្តហើយ!

សូជាមុខស្អែតជាយអស់កម្លាំងចិត្ត ឬ ខ្លំដើរច្រេះ ក៏ដែល  
ហិរញ្ញិយាយថែមចិត្តទ្រៀត គ្រាន់ពេសុរបញ្ញាក់ចា :

- ឯងសិទ្ធិអី? បោកទេ!

មិត្តខ្លំបោកការហេទិកដោះគោមយករ៉ែម្នាក់មក ឬ ខ្លំអាមិត  
អាសុជាកេក្រពេក ត្រេងទិកមុខវាសភាពសូម្រៀង ឬ ចំណោក  
អាភ័រអាទិញ្ញ អាបុរុជតាមសុជីថិជមិសោះកុងខន វារេចេះពេក្រេក

ប្រធ័តានដីងទិសជីបន្ទះទេ ។ សំដើរមយមាត់ទាំងប្រចាំបានទៅនឹង  
សំណកក្បារ ដែលហ្មរច្បាបក្នុងគ្រួងអាសូជា ។

- ឯងខល់ព្រឹងហើយ! អាសូជា? បាត់មួយរកបានដប់ទេវ៉ាត!  
មិនខោះទេសិរាណិយ អញ្ចក់រិនឹងដើឃី ឥឡូវរួរឲ្យតាមអញ្ច  
ឈឺងចោលទៅ វាទប់ទៅបើយ! បុមុយធមុជចំឡុក? បិទុកក៍  
ស្រួលម៉ាងដែរ!... បុំន្លែមាណិតអញ្ច កំពើមុខជូរមិលតែបាត់  
ភាព! *ça ne vaut pas la peine, mon vieux!*

សូជានៅសៀវិម លើកការហ្មទិកដោះគោកប្រចាំបានបន្ទិច ។  
ខ្ញុំនិយាយភាពទេវ៉ាង :

- អារ៉ាន់! ឈប់និយាយទៅ!... រាយកដើរជាមួយអាជីវ  
នោយបានធ្វើចិត្តមេចបានជាងន ទៅជាក់ដែងជាបញ្ហាបញ្ហាបញ្ហា  
នោយវាទវិញ? អញ្ចីង បុងបុងជួយសំរាប់របស់វានោះ?

- ចុះរាយកនវិនិមិត្តអាសរាត? ទេខូល់ខ្សោយព្រឹង  
ម៉ាមារិនសិទ! (វារ៉ាន់កំហកទៅកសូជា) ឯងទៅថាដំរកសិទ  
គ្រប់លក្ខណ៍ ឯណាបានទៅក្រាមមេយហើង ។ វាត្រានសិងណា  
ចិត្តត្រជំទេ! ឯងចាំកំណាយរបស់លោក *Alfred de Vigny*  
បុំទេ? «Les femmes sont impures de corps et

*d'âme»*<sup>(9)</sup> ។ ប្រព័ន្ធគញ្ញក់អញ្ញតានទុកចិត្តដៃរ ធម្មតាសីរីកិត្ត មកសំរាប់សប្តាយ ម៉ោះហើយតែគ្រវការសប្តាយហើយ តិក្សរត់ តាមដូចិត្តជាប្រសិទ្ធភាព ។ ព្រោះមនុស្សតែចង់សប្តាយគឺគ្រវការត្រា ត្រីន ហើយបើវាមានតែមួយអញ្ញឱង តើអីដឹងគ្រវធ្វើយ៉ាងមេះ? អញ្ញវិញ្ញាអញ្ញតានគិតទេ ហើយសិលាបានមកអញ្ញ គីរបស់អញ្ញ ហើយបានទៅគេគីរបស់គេ! ប្រការនៃគ្រឿងអីផ្លាប់ផ្តល់ជាតិវាមញ្ញឱងទៅ ហើយនោះ ។ យើងប្រើសទៅ គ្នាដែលមិនធមួយដែង ។ ខណៈយើង កំមិនដែលស្រឡាត្រង់សិលាប្តាក់ជាប់លាប់ដែរ ។ យើងស្រឡាត្រង់ តែមួយត្រូវទៅ ដូចគ្រឿងចំហើងអញ្ញឱង!

-អញ្ញចង់ណាស់អារ៉ាវារ៉ាវ់! (ខ្ញុំនិយាយប្រភេះ) ... ឯង និយាយថារ៉ាវារ៉ាវ់ វាមិនគ្រវទេ! អញ្ញមិនបានចំនិយាយនរណា ឆ្លាយទេ និយាយពីរបអញ្ញបីនេះតែមួយ តាំងពីបានប្រព័ន្ធមកអញ្ញ មិនទាន់ទាំងដែលក្រឡាកមិលសិលាប្តាក់ដែង!

ហូ! វាក្នុងដែលអាមេរិយា! អញ្ញបានចំណាស់ ។ នៅក្រោមមេយនេះ សេចក្តីល្អោះព្រេង មិនដឹងជាសិតនៅក្នុង ណានទេ! មិនដឹងជាសរស់នឹងអក្សរអីទេ! ឯងមិនដែលស្រឡាត្រង់

(9) សិទ្ធិ គិតុករលួយទាំងចិត្តទាំងកាយ

ស្រីកនទេប៉ុ? នៅតាមដីរណែលឯងយើត្រកំភ្លកដើម្បីរិលាស្តាត  
ឯងមិនដែលជាត្រាកំមាត់សរសើរទេប៉ុអី? វាត្រានខ្លះទេអាសាក់!...  
កើឡវិនធនចាំឆ្នាប់អព្រឹក ព្រោះអព្រឹកចំជាងឯង ខាងធ្វើវិញ!  
សេចក្តីផ្សោះត្រង់ រវាយកូសង្គរ គីក្រាន់តែជាពាក្យដែលគេ  
បង្កើតឡើងបុំណូរាជៈ មិនមែនជាការពិតទេអារ៉ី! នៅអាណេះ  
ស្រីព្យាគចង់លួ ម៉ោះហើយព្យាគចង់អោយប្រុសស្រឡាត្រៃំប្រើប្រាស់  
ព្រោះថាបើប្រុសស្រឡាត្រៃំប្រើប្រាស់ ទីប្រុកដើរបាយព្យាគាន  
សមស្រួល ហើយណានាមិនចង់អោយប្រុសស្រឡាត្រៃំប្រើប្រាស់ មាន  
តែនានបងមិនលួ ហើយវាមិនដែលមានទេអវា! អព្រឹកមិនធ្វើ  
ថាមានស្រីរិលាស្តាតនៅក្រោមមេយេនេះដែលមិនចង់លួនេះទេ!

-មិនមែនជាដាច់ខាត (ខ្ញុំផ្តើមបរិញ្ញាតោយគិងបំពេក)

ឯងនិយាយខុសស្រឡាត្រៃំ តាំងពើដើមដល់ចប់ ឯងនិយាយបាត់ត  
ទ្ទាតទាំងអស់យើងបិន្តិភាពក្រោរសោះ នៅក្រោមមេយេនេះ  
មិនមែនមានតែជីពកស្រីកាតិ មួយមុខបុំណូរាជៈ វាមានជីពក  
និងសុវណ្ណកេសវ បុក់នានសេតាដែរ ហើយប្រពេនអព្រឹក អព្រឹក  
ធ្វើចិត្តនានជាប្រាកដ គីនានស្រឡាត្រៃំតែរបាយក្រុម្ភាក់គត់ ។

- ឱ្យមាចំកតអើយ! អញ្ជូនកន្លែងគ្រាន់ បើស្តាល់ចិត្ត  
គ្រឹះដែរ។ មិនដីឱ្យជាបានហើយដោយត្រូវបានបើងសេរោះ! ប្រព័ន្ធដុំនូវតុ  
ថាគ្រប់លក្ខណ៍ ឯងចង់សាកដៃអារ៉ាវាន់មេិល បើមិនរត់តាម  
តត្រីកកំណាលអូតអាបីម!

ខ្ញុំមានកំហើងឆាបមួយរំពេច. ប្រព័ន្ធខ្មោះ ខំដុល់នាងហាក់  
ដួចជាមាសទីកដប់ មិនគួរវាយកដុកប្រាំមកប្រឡាក់សំអូយឈរោង  
ដូច្នេះសេរោះ។ អារ៉ាវាន់ដីឱ្យថាមួនកន្លែងយោយប្រុង កំធ្វើជាសិច្ឆេទៗ  
ខ្ញុំកំតុបទទៅវិញ្ញាមថា :

- អាណិតអញ្ជូនទៅអាម៉ូត! គ្រាន់តែសំនេរកក្រៀកអាមេង  
កាយចំបាយមួនទៅ សុយពេញ terrain បាល់ តែផែនពីសំរៀប  
នៅក្រោមដួន៖ ក៏ខិត្តរបស់ដែរ!

- អាសារ៉ាត កំខិងអញ្ជូនម៉ាក! អញ្ជូនឯាយការពិតទេ  
តើអម្ចាត់មិញនេះ! បើឱ្យលោកអើយ! ជីវិតស្ថាលោកលើកព  
នៅនឹងដីឱ្យនេះ តើអញ្ជូនតែមួន! បើនឯាយការពិត តើមនុស្ស  
ត្រូវសម្រាប់គ្មានៗតែបោះអស់ហើយ។ ម៉ោះហើយមនុស្ស  
ត្រូវតែរស់ក្នុងអន្តែង នៅការរួតរករកហក។ ពាក្យដែលតែបានឱ្យ  
មកគឺសម្រាប់តែនឯាយការដាក់គ្មាន់តែបុំណ្ណារោះ។ នៅអានេះ!

បើឯងចង់កាប់អព្យទោលក៍កាប់ចុះ បើនេះមួននេះអព្យប្រចុះយ  
និយាយការពិតប្រាប់ឯងអាយអស់តែមួន ឬ... ឯងដីនទេ? ស្រី  
ឆ្លាត់តែបីគគេ ត្រូវបីរស់ឯងវិញតិត្តការរសជាតិស្មោះតែមួន ឬ  
អីដឹលគេហាម គីឆ្លាត់តំបន់ហិយអាមីយ រការដែកក់រកចុះ  
អាយតែបានភ្លក្ស ឬ ពួកអារិនប្រុសទៅយើងអព្យឱ្យដែរ អាយ  
តែយិញប្រពេន្ធដែ គីស្រកំទិកមាត់ បើយិញស្រី ទីប៉ែតែមាន  
ក្នុងមួយឯង គីនៅពេលបែកសាថ់យ៉ាងរម្ពុត! មិនបានទេ!  
ត្រូវកសិកឃីឯងដើម្បីមួន និងគ្រាកកភ្លក្សកទ!

-លើយ អាណមីយ! ប្រពេន្ធទុកតែមកដែកស្រាតតាំង  
តុអាយអព្យមិល ក៍អព្យតានពីស្សុបិជ្ជ!

-ហាំស! ហាំ! (អាក៉ានសិចរបុរីប្រទីម) អានេះ  
បាបីនិយាសទី! អព្យសុំដៅមួនត្របាប់ឯងមួនទេវិត! ឯងចង់  
អាយប្រពេន្ធទុកតែមកដីនឯងមួចកើត! បើតានពីដែនដីកិតមក  
តែមិនទាន់ដែលយិញមានសេចក្តីស្មោះត្រង់ នៅកន្លែងណាងី?  
អាសារាត ឯងកំធ្វើមិលីតែក្នុងពិភាក្សានៅទៅវារំភើរំ  
អារីនចំកុតអស់ទាំងបីឯង គីគសម្រាប់បាកប្រាស់មនុស្សលីង  
ទេទេ! តោងឯងដីនិងថាមីក៍តានទ្រូវឯងទាត់ដែរ កុងវិដីសង្គរនេះ

សីក់ធ្លាស់បរ! សីក់ធ្លាស់បរ ។ Cellule<sup>(១)</sup> ឈ្មាយដែលវត្តនៅក្នុង  
សរសៃប្រព័ន្ធដង... Cellule តែងកនាន... Cellule និងនាន  
ធ្លាប់បររាល់ឆ្នាំ ត្រាន Cellule ហាងនៅដែលរបៀបក្នុងមួយជីត  
នោះទេ ។ ហើយបើត្រូវឱ្យកាយមនុស្ស មិនទេរឿងត្រង់ទៅហើយ  
តើអូចិត្តវាត្រង់មេដនឹងបាន វាទសនឹងម្នាក់ប៉ុម្ពជាតិស្រឡេះ ។  
ពេលនោះខ្ញុំត្រានក្នុងចិត្តតែខ្សោយ ។

-បានហើយ អារ៉ាវ៉ាន់! បិទទេ! បិទមាត់សំពូលឯណ៍ទេ  
អញ្ចប់ប្រជាប់ណាស់!

អារ៉ាវ៉ាន់ វិតតែសប្បាយខាំងទេវីង សប្បាយនឹងថាកំខ្ពស់  
អាយក្រឡាតិខីង ។

-ហេះ! ហេះ! នៅ អនេះប្រាប់អញ្ចបនិចមិលី យប់មិញ  
យប់មិញប្រព័ន្ធដឹង និងឯងបូកនានដឹងអាំ?

-អញ្ចបិមសំដីងណាស់ វាទាក (ខ្ញុំឱ្យយាយបង្ហាប់រាយ  
ត្រានប្រណិត) នៅអាយស្វែរមខែះទេក្នុងអាយគេខាងក្រោម! មុខអាងង  
ឲ្យដំដានខ្មោចដាបូលនទេទេវីត ហើយតិចយកទេត្រីតុបោក  
ខោសិបសំដីងកំពើខ្លួនីមដីរ!

<sup>(១)</sup> មេជីតុចេ បំផុត ដែលរួមនឹងជីវិតកាយ នៃមនុស្សស្ថ... ប្រភពជាតិ ។

កំរើនត្រាកំទីកម្មខ. ខំនិកស្សាយក្រាយអស់បន្ទិច មិនធ្វើ  
បង្ហាប់វាគ្រាន់ចំណុចខ្សោយនេះសៅ៖ អាយុតុខ្លំមាកំបូីងចិត្តរា  
តែប៉ុណ្ណោះតាមពីដើមមក ។ វានិយាយគានសំថែក្រើខ្លាសគេងងទេ  
តើខ្ញុំបីនប្រភពប្រកាន់វាគ្មីនី? តាមខ្លំពិតិជានឡ្វ់តប្រាប់ខ្ញុំថា  
អានេះពួកសម្រួលមែនខាងចំចង់ស្រីទ ព្រោះមានច្រើនណាស់  
ហើយដែលធ្លាក់ក្នុងកណ្តាប់ដែរសៀវា តាមថ្វិកម្នាតចំការ  
បុតាមភីស្រី ។ ចំណោកប្រព័ន្ធរា វាមិនសូវវិវាទ់សៅ៖ ទូកអោយ  
យំហើមត្រូវកន្លែងដឹង៖ បើនេខ្លំគានសូវដើរីក្រុមចរមានវាម៉ា  
អស់ទាំងនេះបុន្តានទេ តើមានស្រីជាប្រព័មស្រឡាត្រូវា បើវប  
រាជក្រកំមិងទ ។

បន្ទិចក្រាយមក អាកំរើនបោចិនគិតលូយ តើខ្ញុំបីស្រី  
ភាមឡ្វៀងថា :

- នៅ អានេះកំសែតទូកអោយអញ្ចប់ចេញទូទៅ!

- មិនអីទេ! អាណាពិត្រវិត្តអាបុណ្យចេញ ។

- គានទេ! ទូកអោយអញ្ចប់ចេញ ។

ថាបើយខ្ញុំដែលចិន ដែលមកគិតលូយអោយទីនី ។

- នឹង បើអពិង អញ្ចប់ការអាជីវសិនហើយ ព្រោះអញ្ច

មានការប្រព័ន្ធប់បន្ទិច!

និយាយដូច្នោះហើយ អារ៉ាវ៉ាន់ក៏សិច្ចាការកាយ ។

យើ! មាម៉ាកនេះកែងមិនធ្វើឯងទៅមួន! រាសប្បាយជាប់ពាណិជ្ជកិត្យក្រុយអំពីអីទាំងអស់ រាជធម៌ចោរបន្ទិច ស្រាប់ពេជាកមកវិញសិច្ចេញស្អាត ។

នៅអាសារៈ! ធម៌អាមេរិកនៅក្នុងណា? ឯងនាំអញ្ចោមលោល់ <sup>(១)</sup> madame ឯងធែងបានទៅអាំ? ប្រុណុករាប់អានត្រាខ្សែត្រូវបានប្រើបាន!

-មានអើ! ធម៌អញ្ចោមបានប្រើបាន!

ខ្ញុំក៏បានប្រើបានឡើងទេហើយ។ ខ្ញុំនឹកថាមាននេះរបាយក្រកជូនស្អាត មិនងាយទេវិចចង់ប្រពន្ធដុំបានទេ ។ អារ៉ាវ៉ាន់ក៏បានប្រើបានប្រើបានបិទមាត់មិនជិត ហើយដើរចេញទេ ។

ខ្ញុំងាកមិលទៅអាស្សីជាមួន អាមួយនេះវិញមានទីកម្មស្ថត្រូវបានប្រើបាន ហាក់ដូចកន្លោមបានតែមេ ។ ខ្ញុំជាចំចិត្តស្អាតៗ :

-អាស្សីជា! រាយការម៉ែបិតិខាន់ផ្ទុរចិត្តរបស់ឯង? ឲ្យរួមឯងនិយាយបានបំអញ្ចបនិច្ចបានទេ ហើយរីនីនេះអញ្ចាមាចដ្ឋាយបានអញ្ចប់រាយរាយអស់ពីដូងចិត្ត ឯងធែងជាបិបិតិអញ្ចប់ហើយ!

(១) ប្រពន្ធ

- ឯងជួយអញ្ចូមិន្ទរចទេអាស្រាត! (ស្មើជាកដ្ឋីមធំ  
ពួយរ ហើយទៅស្ថុមមិនត្រមបើបាត់បន្ទិច ត្រូវកសម្បិនកំបុង  
ស្ថានានប់ព្រឹច) ។ បើនេះបន្ទិចក្រាយមក ដោយចំបែងចិត្តខាំងពេក  
វាក់ទម្ងាយបង្ហរវីនអភ័ពរបស់វាប៉ុំអស់ត្រានសល់ ។

- ឥឡូវអញ្ចប់ហេលជាមានចិត្ត ដូចអាស្រាតនៃវមិលទា!  
អញ្ចល់លើជីវិត លើមុកចិត្តស្រីទៅ អស់វមិនបើយក្នុងខ្លួន! ឯង  
ឱ្យទេ! មានីសប្រព័ន្ធរបស់អញ្ច ដែលស្រួលពាណិជ្ជការណ៍ជាមួយអញ្ច  
ខាំងណាស់ ទាំងវិនាទនគា ឥឡូវស្រាប់តែនាយកាត់ដើរឯងឯល ដូចគោរ  
ជីកសេវា៖ បណ្តាយអាយប្រុសថ្មី ឱិប្បុពិវិទទេទៅ... អូយ!  
អញ្ចុកណាមួយខាំងណាស់...

- មិល់ អាស្សីជា ឯងនិយាយអាយស្រួលស្តាប់បន្ទិច  
ទៅមិល កំនិយាយបញ្ជាស់ចុងផ្ទះ!

- វិបត្តិអញ្ចកើតឡើង នៅពេលចិត្តល្អាំថ្មីទៅ ហ្មិងតែមួន ។  
គឺនៅយប់ថ្មីឡើងស្ថិតិ អញ្ចបាននាំប្រព័ន្ធអញ្ចទៅលើលើងវត្ថុអង្គរ ។  
អញ្ចយើពុន្តែកលើលើងឡើងគ្រប់មុខត្រូវបញ្ហា ខ្លាន់ខ្លាប់យ៉ាង  
សម្រួល ។ អញ្ចល់លើចង់លើងរាយ ព្រោះអញ្ចពូលនឹងមនុស្សជាដែនោះ  
កើតុំនៅមានីសប្រព័ន្ធអញ្ចវិញ ចូលលើងស្ថិតិរាយរោង ។ លើងចុះ  
លើងឡើងដឹងដឹងមិនប៉ែនិយោជន៍ ។

អស់រលិនពីបោច្ចំ ។ មាតិសអង្គយលេខវិល្យុងត្រានសណ្ឌាប់  
ធ្លាប់បន្ទិចបន្ទចទេ ។ ដោយដកខាំងពេក នានត្រានប្រយ័ត្នឈើ  
ក្រោមស្រោះ ។ អញ្ញយើញអញ្ញធម ពិធាកចិត្តខាំងអស្សារ្យហើយ,  
បុំនឹងអញ្ញមិនបាននិយាយ ព្រោះអញ្ញនឹកថាពេលចូលឆ្នាំសប្តាយ  
ឡើងទុំកំប្រកាន់ ។ លុះបន្ទិចមកអញ្ញផ្លូវដើរមិលគេងមួយជី  
ស្រាប់ពេត្រឡាយបំមកវិញ ធ្លាក់ធើមកក ដោយយើញប្រពេន្ធអញ្ញ  
រត់ឡើងឈូន ។ ដើម្បីទុំអញ្ញពិនិត្យឈូនប្រែងបែក អញ្ញមិន  
ប្រមួលឡើងហើកក្រោរវិជ្ជាមួយហូងគេទេ ព្រោះអញ្ញអស់  
កម្លាំងនៅដែនដែន ក្រោមិលនានមិនបាន ។ អញ្ញធ្វើក្រុកក្រុសទាំង  
បីសកអង្គរនានមិនមោយលេង ។ នានក្រឡេកយើងខ្សោយក្រុក  
ពីកំសិរបស់អញ្ញដើរ បុំនឹងនានធ្វើពើអកមុខចេញ ។ នៅទីបំផុត  
អាប្រុសមួយដែដល់ រាជាលួយឈូនរត់ប្រពេន្ធអញ្ញប៉ុច ហើយវា  
រត់ឡើបីនានបន្ទំទេ ហើយប្រុចដោះថែមទៀត ។ អូយ! ពេល  
នោះអញ្ញក្រោមិនបានទេ... អញ្ញខ្ចោះមុខដើរចេញពេត្តមួន មួលឆ្លាំ  
កំដោយ អញ្ញក្រោមបំការយើងបាប់មិនបានទេវិយ ។ អញ្ញដើរហូត  
ដល់បន្ទប់ដែករបស់អញ្ញ ហើយអញ្ញអនុះអនុំនឹង ដូចជាអនុំ  
ត្រូវវិនិកត្រូវឱង ។ កាលនោះអញ្ញនឹកសង្ឃឹមថា កវិយអញ្ញមុខជា  
ដើរមកតាមក្រាយអញ្ញជាប្រាកដ ព្រោះជាយការមេចកំនង

ត្រូវនិភាសាខាងក្រោមបី បន្ទិចបន្ទចដ៏រាយ ពីពេលណែនាំសោរ អញ្ចប់  
និងក្រោមឈុយីថាប៉ុមាកំងងុងបន្ទប់ រហូតដៃលេម្បានប្រាំពីរភី នាយក  
ជិនទាន់ត្រឡប់មកទ្វៀត ។ តែបីណ្ឌោះអញ្ចប់លើងសង្គមឱ្យតែមួយ  
អ្នក! ប្រព័ន្ធអញ្ចប់ទៅមានសហាយសុខជាមួយប្រុសណា  
ម្នាក់មិនខាន់... ឬងគិតមិនអាស្រាក៏ត ប្រសិទ្ធភាពនេះវាមិន  
មែនចិត្តប្រាជៈទេ ។ តែមានចំណុចបើយ រាបូមខេចខានសល់!

...អញ្ចប់ប្រព័ន្ធមក្ស ចាំបាច់! ចាំបាច់! យុរាណកម្ធិនយើង  
មក អត្ថមុខយំដែងក្នុងកេង វួចបើយអញ្ចាញក្នុងផែនទីក  
ត្រូវកណ្តាល ហើយប្រើបង្កិតស្ថិរណុបុខរក្សាយ។ អញ្ចតិថន៍រ  
ុះសារឡើងកើសប្រមិជ្ជិតថា ដល់ប្រព័ន្ធមក្ស អញ្ចតិនិយាយ  
ប្រាប់នានាបង្វែង ម៉ាលិសអូន យើងគឺអស់កម្ពុជាអ្នកនិងតាមហើយ  
អុនទេវកបូឌីដែកដីតទៀតប៉ុះ ព្រោះអុនជាមនុស្សត្រូវការ  
សហរបាយត្រឹន ឬ ចំណោកបង់ ត្រានសមត្ថភាពនិងបំពេញបំណង  
របស់អុនអោយបានត្រប់ត្រានឡើយ បងនិងសុំដកខុសចែយ  
ហើយទុកអោយអនមានសកម្មលជាមយគិតីអនចេះ"។

និយាយដល់ត្រីមនេះ ស្មើជាស្ថាប់ពេលសិច្ចខាំងទៅឡើង ពីជាសំណើចរកាតរកាតទៅកីអស់សង្គម ។

- ហេះ! ហេះ! ហេះ!...

- ម៉ែចទ្រូវតាមនេះ? (សំដើរ) ។

- យូបសិនអាសក្តាត... អញ្ចូកពេះណាស់ ហេស! ហេស!

... ម៉ោងប្រុបីបញ្ចូល ពិកបានម៉ាលិស មកដល់ជោះអាហើយ ។ ខណ្ឌនាន  
ប្រឡាក់ដីស្រមួស ។ អញ្ចូខំបញ្ចូមខំសិចដាក់នាន ដើម្បីបញ្ចូចិត្ត  
ស្រាប់តែនានសិចដាក់មកអញ្ចូវិញ បែបនឹកស្អាន ថាអញ្ចូសប្បាយ  
និងនានណាស់មិលទៅ! ហេះ! ហេះ!

- ជុះវាយ៉ាងម៉ែចទ្រូវតាមនេះ? ឯងសុំលាត់មួយឱ្យ?

- យូប់ទៅកំភាល... អញ្ចូសិចអោយចប់សិន!... ពេលនោះ  
នាននិយាយប្រាប់អញ្ចូថា នានយើក្រាល អញ្ចូធ្វើបុកដោរ សំខាន  
កោសខ្សោយំអោយនាន ។ បន្ទិចមក នានក៏ដោះអារ៉ាចញ្ចាម  
បង្ហាញសាច់ខ្ពស់ស្អាត ក្រឡុកក្រឡុលនំពេះចុកអញ្ចូ... ហើ! ពេល  
នោះអញ្ចូស្អាយស្រុកណែនេះសាច់ប្រឡាក់អញ្ចូជាមុន ។ អញ្ចូក៏លើង  
និយាយស្តីអិកិត អញ្ចូមិនចិបកនានចុះមាន!

- វិចម៉ែចទ្រូវត?

- វិចបន្ទិចក្រោយមកទ្រូវត យើងក៏ស្រឡាត្រារកវិវក់ ។  
ដោយធនជាប្រឡាក់បានទៅជាថំណិរបស់គេទៅហើយ ពេល

នោះសាច់នាន មិនដឹងជាយ៉ាងដូចមេច ក៏ស្រាប់តែមានរសជាតិ  
អស់យ៉ាងហើយ អាសាក់ត!

-វិចបីអពិនដែល ឯងកើតឡើងធិនី?

-ហើ!... ដល់ស្រឡាត្រការចហើយ អញ្ចប់តិនិកស្អាយ  
កាយម៉ាលិស មិនគុរាយប្រុសទី បមិចបាទចិបិតសោះ ។  
អាយតែពេលស្អាតចុះ អញ្ចប់យុមាកំឃុំ ទិកភ្លៀកចេះតែបុរ  
មកតែត្រាកស្រាន...

-បើអពិន ឯងមិនអាយអូកម៉ាលិសយកបិទ្ធេតទេប៉ុ?

-អញ្ចប់ឱងនានមិនវាទេ អាម៉ាក! អញ្ចយល់ថ្ងាស់  
ហើយប្រពន្ធយើង តែតែមានសហយ យិងវិតតែស្រឡាត្រក់  
ខាំងលើសមុនដប់ដង ថ្ងៃដងកំភ្លៀចពាក្យនេះអាយសោះ ។  
អញ្ចយល់ថាស្រី បិចង់អាយបិស្រឡាត្រា ត្រូវយកសហយ!

ខាំងយសំណើយិកទៅ ដោយហូសចិត្តខាំងពេក ។ អាស្សដា  
មិត្តខំនេះ ចំក្បាសខាំងជាង អារ៉ាវន់ទៅទ្វៀតន់!



~ ៣ ~

បន្ទិចព្រៃតាយមក អាសុជាក់លាច់ ចេញទៅក្នុងវីត ។  
ចំណោកខ្លួចបង់លូយអោយចិន្ទរចហើយ ក៏ឡើងដីវិមាគកទោក្នុង  
ស្រាយថ្មី ។ ខ្លួចពិភាក្សាដាមួយចោរកែច្បាំ ទាល់ថ្មីដ្រើមទិបុប្បុំ  
ត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ។

ដូចពេលធ្លាតា តែកាលណាមួយត្រឡប់ទៅផ្ទះ ខ្ញុំតែងនឹក  
ប្រព័ន្ធគំជានិច្ច ។ ពេលនេះខ្ញុំគឺជាប្រសិទ្ធភាព ហើយខ្ញុំលទ្ធផ្លូវក្នុង<sup>និង</sup>  
បន្ទប់គេង ឱ្យប្រព័ន្ធគំអោយរបុបិជ្ជម៉ោងដប់ពីរយប់ ដើម្បី  
អោយដែនពេលនៃបន្ទិច កំអោយយកនាមួយពេក ។ កំពុងតែគឺជា  
ដូច្នោះ ខ្ញុំកសស់សំណើចនឹងសំដីអាត្រកម្មកខ្លាំងពីនាក់ ពួកអារ  
អស់នេះចំណាត់ការរកលើខាងក្រោម អាមួយថា "ក្រោមមេបនេះ  
ត្រានស្រីណាចិត្តត្រង់និងបិទ្ធីយ" អាមួយឡើតថា "ប្រព័ន្ធបើចង់  
អោយបិសន្ទរាយ ត្រូវតែយកសហយ" ។ ចំណោកខ្លួយឯង ខ្ញុំត្រាន  
សំអាយក្រោមឈើនិងបិទ្ធីយ បុណ្ណោះខ្លួនរបៈថា ប្រព័ន្ធគំពីអារ  
ត្រប្រាលទៅរាមមេត្រជាមួយនិងប្រសិទ្ធភាពិទ្ធីយ ។ ជំនួយឯនេះ  
គឺមានពីក្នុងចិត្ត ដោយមិនបានចំពើការវិកដំឡើក ។ មួយក្រោមឡើត  
ឧបមាបើសិនជាតា នានក្បត់ចិត្តនិងខ្ញុំទៅវិញ ខ្ញុំជាចំពីតីនាបិន

មិនឱ្យយុរការទ្វីយ ។ ខ្ញុំលើងនានចោលភាមមួយវាំពេច ត្តានមិន  
ម៉ោងនាទ្វីកា! ទៅស្រឡាត្រែងដើម្បី ស្រីអាស ស្រីថាកទាប  
ស្រីកាតិ! ខ្ញុំពិនិត្យចោរ ខ្ញុំត្រានស្រួលការបន្ទិចបន្ទិចទ្វីយ  
ស្រីជីពុកនេះ ។ បុំនឹងប្រពន្ធដំឡើង ស្រឡាត្រែង ព្រោះខ្ញុំយូរយ៉ាង  
ប្រាកដចោរ នានជាស្រីមានតម្លៃមាសទីកដប់មិនស្អើ នានជាស្រី  
ចោះគោរពចោរកំចុះមួយ ចោះស្រឡាត្រែងបី តានរៀបចំរៀប។

មិនយុរប៉ុន្មានវិអ៉ក កើតិកខ្លួនខ្លួនបុរាណិលំនៅ ។ ពេលខ្ញុំ  
ទ្វីបុរាណិលំនៅ ខ្ញុំឈើស្វែបកុងបេះដែងយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះខ្ញុំ  
យើកឲ្យអូកម្មាយខ្ញុំ និងប្រពន្ធដំឡើង កំពុងអងយចរចាតាយ៉ាងរាក់ទាក់  
ជាមួយអាការ៉ាន់! ។ ចិត្តយើកឲ្យខ្លួនបុរាណិលំនៅ... ដូចជាត្រានសេរោះលោះ  
រលាកំងមកទទួលខ្លួនខ្លួនទៅសេរោះ នានគ្រាន់តែសិចពីម៉ោងទីម៉ោង ។  
ចំណេះការការ៉ាន់ វាសិចការការយ ព្រោះធ្លូជាតិវាតែបុណ្យកិច្ច ។  
-ម៉ោងអាសាការ ឯងអាលីយដើរក្រឡូនិងបុរាណិលំនៅ បានជា  
ត្រីរណែនីទិន្នន័យបំផុត ។

ខ្ញុំសិចទៅរកវាកិញ្ញទាំងប្រើបង្រឿង

-យើអានេះ មករកដីនាពុជាលីតែយើកឲ្យវិញ្ញាន! ឯងមកលើន

យុវហិយបុ?

- អញ្ចកលេងតាមប័ណ្ណម៉ោងបំពើក អញ្ចសិបាយដែនជាន់  
ឆ្លាត់អើយឆ្លាត់ បើមិនធ្វើស្អាកត្រីមិន (វាំងាកសម្បិចទៅ  
ចិន) គុចបើយអញ្ចទៅវិអអុកជំរាប់ ត្រូវបានរបុតដល់  
ម៉ោងបុន យើដែនសប្តាយម៉ោនអាសារៈ!

ខ្ញុំត្រូវដែងបុននានម៉ាត់នេះ ត្រូវបានផ្ទើយពុំច ។ ថ្មីណាក  
ម្នាយខ្ញុំដែលតានដឹងគ្រឿងអីសេរោះ កំមានប្រសាសនីទ្វីរួចចាំ :

- មិនអើទេ! បើលោកពិសាទាយឆ្លាត់ ឧស្សាហ៍អញ្ចិញ  
មកលេងទ្រូវត ។

- ខ្ញុំអរណាស់បើមានក្រោរមកលេង ត្រោះនៅម៉ោងអង្គុក  
អើយអង្គុក! (នេះជាពាក្យបន្ថែមរបស់ចិន)

នានាធិយាយពាក្យនេះទ្វីន ព្រមទាំងពុំពិមឃានទន្ល់  
ភន្លំជួង ។ ការពុំពិមឃាន ខ្លួចបេះដួងខ្ញុំអោយឱ្យចាប់ភាពមួយ  
រំពេច ។ ខ្ញុំសម្បិចមួយនាយដោយធ្វើទីកម្រិតខ្សែស្រី នានក៏សម្បិចត្រឡប់  
មិនខ្ញុំវិញយ៉ាងយូរ ហាក់ដូចជាមានអាការង្វើនផ្លល់ខាងមកស់ ។  
ខ្ញុំធ្វើជាធិយាយបន្ថែមប៉ះចាំ :

- អាក់វាត់ ឯងនៅក្រោមបីនហើយល្អាចនេះ! (ខ្ញុំវិយាយ  
ជួងបេះនឹកបន្លំកំអោយរាំព្រមទទួល)

-អូ! សូមទោសអាតុកម៉ាក មិនបានទេ ម៉ោងប្រាំនេះ អញ្ចាល់  
មានការសំខាន់មួយ អញ្ចាស់ទៅផ្ទាក់រាក់ពេលមីនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំបី ។  
ខ្ញុំធ្វើចិត្តបានបន្ទិច ព្រោះអាក្រក់នៃរាជការមិនទទួល ។  
-សូមទោសអាម៉ាក, អញ្ចូលទៅផ្ទាល់ខ្លួនខ្លួន ជួយ ជួយ  
វេះ...ខ្ញុំនឹងយកដែងថ្វាជោះ ហើយកើតឡើងបន្ទិចបន្ទិចបំផុត ។  
ពេលនោះខ្ញុំការព័ត៌មានចិត្តខាងក្រោមឯធម៌ ព្រោះតុំយើរិត្តិភាពដើរ  
ចិត្តលាមខ្លួន ។ ចុះចិត្តស្រីម៉ោងកំណាប់ទន្ល់ម៉ោងប្រាំបី! យើរប្រសិទ្ធភិបាយ  
កាមដើរិកម្មយវេច ខ្ញុំក្រោមឯធម៌ ដោយសេចក្តីមបាន ។  
បន្ទិចក្រាយមក ខ្ញុំយើរិត្តិភាពដើរចិត្តលាមក្នុងបន្ទិចបំផុត ។

-បង! បុំ! យោក វាត្រូវបាន គាត់លាយឱ្យទៅរិករាយ  
បងចេញទៅក្រោមឯធម៌នៅតីវិញ!

ខ្ញុំត្រូវពេជ្យដំណើររាយទៅរិក ដើម្បីបង្ហាញអាយុវជ្ជាជាតិ  
ខ្ញុំត្រូវពេជ្យដំណើររាយទៅរិក បុំនឹងមិនអញ្ចាល់  
ខ្ញុំប្រជាធិបាយដែងម៉ោងវិញ :

-អូនឹងនាំរាយទៅទាររបងម៉ោង ហើយអូនប្រាប់រាយដែងជា  
បងឱីក្បាលណាស់ ចេញទៅពេជ្យទេ ។

ចិន្ទាជីវចេញទៅវិញភាមរបស់សង្គមខ្សោយល់ ។ មិនបានអី  
 ត្រូវតែនានសាកសុរអាការរោគរបស់ខ្លួនដែរ តើយីក្រាលយ៉ាង  
 មេច តើខ្លួនត្រូវការថ្វីដែរបីអី? បើនេះនានធ្វើបុរាណិយី ហាកំដូច  
 ជាមិនចង់រល់នឹងខ្លួនសោរ៍ ។ មុននេះខ្លួនបំនានមានក្នុងចិត្ត ។  
 ស្រឡាត្រូវលាស់ សូប់កែវាលស់ដែរ ។ ឱ! សុភាសិតមួយរបស់លោក  
 La Rochefoucauld កំមានអត្ថនឹមីម៉ែន «Plus on  
 (១)  
 aime une maîtresse et plus on est prêt de la hair»

ខ្លួនឯងទ្វាក្យិយគិតសារចុះសារឡើង កើយលីដូចខ្លះវិញ ។ ចិន្ទា  
 នានខំយកចិត្តមិន្តរបស់បីនាន មួចកីនញ្ញទៅប្រកាសនៅពីរបាន  
 ទៅវិញ ប្រច័ណ្ឌអីកីប្រច័ណ្ឌខាងមេះ ប្រច័ណ្ឌតែសមហេតុ  
 សមដល់សោរ៍ ។ ស្រើជាកេទទេនខ្សោយ ត្រារស់ដោយសារបី  
 សុំសេចក្តីសុខដែរអំពីបី បើបីវិវេជ្ជនៃតីករយិញ្ញរីនីមាត្រាវីសនៃតី  
 មយមុខទៅ គិនានហាកំដើរស់នៅក្នុងប៉ាននករកតែមួន ។ ឈុះគិត  
 យិញ្ញដូចខ្លះ ខ្លួនបំពេនីកអាណាពិតប្រពន្ធដំពេញទំបីនេះ ។  
 ពេលនោះចិន្ទាជីវចេញមកក្នុងបន្ទប់វិញ ដែកាសនឹកក្រការ  
 មយកវេរមកដែរ

(១) "បើតែស្រឡាត្រូវសិរាមខ្លាំងលាស់ គេចាំសូបំនានកីឡាំងលាស់ដែរ!"

- បង! ពួរ Optalidon មួយគ្រាប់សិនទេ អោយបាត់  
យើក្រាយ!... បងអោយអូនកោសខ្សោយៗអោយបុ!

- មិនអីទេអូន (ខ្ញុំដើរឈប់)

តាមពិតខ្លះគានយើក្រាយអីបន្ទិចបន្ទចលោះ ឬ ខ្ញុំទទួលយក  
ទីក្រោម ហើយ និងថា ដាក់លើកនុមយនៅក្បែរដីលក វិចខ្ញុំ  
ទាញកាយករិយាយខ្លួនឯងខ្លួនឯងក្នុងភាប់និងត្រង់ ឬ

- ខ្ញុំមិនខ្សោយបាក់ត្រចេរកនាន់ ដោយដឹងកំចាំ :

- បើបានខ្លះអូននៅជិតបង បងលើងយើងឱ្យ ទាំងអស់!

ចិន្ទា! អូនដឹងទេ : សព្វថ្ងៃ បងស្រឡាញ់តែអូនម្នាក់ស្អោះ  
នៅក្រោមមេយនេះ. បងស្រឡាញ់អូនណាស់. អូនជាម្នាស់  
ស្អោរីកុងជិតរបស់បង!

និយាយបណ្តី ខ្ញុំលកដែលកុងអារ៉ានេបណ្តី ដើម្បី  
អង្គុលចំនាត់ក្នុំ និងជ័យានិជារសរបស់នាន់ ឬ ខ្ញុំធិន្ទានេះ  
លើពួកដែលទន្លេយុងដែលស្អាបមាន់ ខ្ញុំឱ្យបើចិត្តបំពេញកនាន់ ហើយ  
លិទ្ធផ្សេងៗ និងស្តីកត្រចេរកនាន់ ដោយគូចមេត្តិជាពួកី!

- មិនដឹងជាស្តីទេ បង!...

- ចិន្ទា អូននៅតែស្រឡាញ់បងដែលទេបុ?

ខ្ញុំស្វែងរកដោយត្រង់ទៅ ពីមិនមែនស្ថាបោយត្រង់ទេ ពីចង់ស៊ីប៉ូតិត  
នាយកដៃលេខ តើស្ម័គារបស់នាយក ចាំពេលខ្លួនមិនចូល បើទេ  
ម្ការក្រោមត្រូវបង្ហាញព្រាប់នាយកថា ខ្លួនជាមនុស្សប្រចាំឆ្នាំ  
បើត្រូវបង្ហាញព្រាប់នាយកទេ ពីរជាស្ថាបោយត្រង់ដែរ ទៅវិញ ។

-ចៅ៖ អនុសាស្ត្ររាជបងជានិច្ឆ!

នេះជាថម្មិយដឹក្សរត្រជាក់ចិត្តរបស់នាង បុណ្ណែខំមិនទាន់  
អស់ចិត្តសោរៈ ។

-និយាយអពិធន! អារ៉ាវក្នុងមិត្តបស់បង វាមកជំយើង

## តើអ្នកចាំងពីត្រីក?

- តាត់មករកបង្ហៀវ! បុន្ថែតាត់ទៅអង្គយលេងយូរ ព្រះ  
តាត់ធ្វាប់ស្ថាល់អនកាលពីដើម ដោយយើងទៅផ្លូវ ពាយជីកន  
ជាមយ្យតា។

-អរអប់! បងគានដើរលក់ទៅមង...

-គ្រូសារភាពផ្ទាប់រាជនាគារអុន្ត ហើយភាពផ្តល់ស្ថាបៀវ  
ទៅមកដីនឹងជាពីរកញ្ចប់ណាស់ ។

ខំពួជ្រោះ ព្រៀរសាច់ទក្រឹក បែកពើសត្វជាក់របុតដល់  
ចុងដីនូវ ពេលនោះខ្លួចណ្ឌប្រពន្ធដំឡើងណាស់ ហុសសេចក្តី